روی خط

راه تجارت بخش خصوصی با آفریقای جنوبی با برگزاری این همایش باز می‌شود؟

فرصت تجارت بخش خصوصی با آفریقای جنوبی

هدف، رمزگشایی از خط مستقیم دریایی و هوایی بین ایران و آفریقاست

آرمان ملی: موضوع صادرات در شرایط تحریم، یکی از پاشنه‌های آشیل کشور ما به‌حساب می‌آید که شرکت‌های خصوصی می‌توانند در این راه قدم‌های موثری در جهت افزایش صادرات و ارزآوری داشته باشند. طی سال‌های اخیر، آنچه که نمایان بوده، شرکت‌ها و تجار ایرانی شناخت اندکی از بازارهای بکر و پر ظرفیت آفریقایی مخصوصا در کشوری مانند آفریقای جنوبی دارند و طی یک سال گذشته ویبنارهای تجاری فراوانی در جهت آشنایی بیشتر و تشویق بیشتر فعالان اقتصادی در این بازار برگزار شده است. در شرایطی، صادرات نفت به آفریقای جنوبی متوقف شده که ارزش تجارت خارجی ایران با سه کشور آفریقایی نیجریه، آفریقای جنوبی و تونس، از ۷۰۰ میلیون دلار فراتر نرفته در این میان، کشورهای همسایه ایران از جمله ترکیه و عربستان، رقابت شدیدی برای تصاحب بیشتر این بازارها به راه انداخته‌اند.

بازار هدف ما، در اختیار ترکیه!

در این میان، قرار است که سمپوزیوم اقتصادی با محوریت خط مستقیم دریایی و هوایی بین ایران و آفریقا برگزار شود و لیلا مجدانی، مدرس دانشگاه و کارآفرین که در این همایش صاحب ایده و از دست‌اندرکاران آن است، در یک نشست خبری که روز شنبه برگزار شد، اعلام کرد: «تا کنون ما چنین همایشی در کشور نداشته‌ایم و تمرکز آن معطوف به بخش خصوصی است و جزئیات و برنامه‌ریزی آن هم با این بخش خصوصی صورت می‌گیرد.» او به صحبت‌های رهبر معظم انقلاب اشاره دارد که ایشان تاکید کرده‌اند که «بخش خصوصی باید پیشرو باشد.» و در ادامه صحبت‌هایش می‌افزاید: «این همایش نیز با همین رویکرد و فرمایشات رهبر معظم انقلاب شکل گرفته است.» وی همچنین به افزایش صادرات کشورهای همسایه ایران نظیر ترکیه به این کشور آفریقایی اشاره و تصریح می‌کند: «ما سهم شایسته‌ای از بازار آفریقا را حتی نسبت به همسایگان مانند ترکیه نداریم. هدف این است که بعد از این سمپوزیوم مسیر تجارت با کشورهای آفریقایی با قدم محکم شروع شود. یک اتحادیه‌ای از تجار ایران و آفریقا شکل می‌گیرد و یک سایت هم در این زمینه ایجاد می‌شود.»

برنامه‌ای برای رفع مشکلات تحریم‌ها

مجدانی همچنین معتقد است که «برای ایران بار خط هوایی و دریایی مستقیم بین ایران و قاره آفریقا باید ایجاد شود و بنا و هدف این سمپوزیوم رونمایی و رمزگشایی از خط مستقیم دریایی و هوایی بین ایران و آفریقا خواهد بود که ان شاءا... بعد از این رویداد، این مهم به وقوع خواهد پیوست.» وی همچنین در پاسخ به این پرسش که در شرایط تحریم چگونه می‌توان تجارت را افزایش داد و آیا برنامه صادرات ایران به آفریقا به همان تهاتر ختم می‌شود؟ گفت: «بله تحریم وجود دارد و مشکلات خاص خود را دارد اما بخش خصوصی هم همیشه مسیر خود را دارد. تعاملات مالی بین ایران و آفریقا موضوع دیگری است که از مسیر امنی این تبادل رخ خواهد داد که تهاتر تنها یک روش است. مثلا کشت فرامرزمینی یکی از برنامه‌های آتی است ولی قطعا این تجارت به تهاتر ختم نخواهد شد.» اما یکی از موضوع‌های مهم مطرح‌شده در این نشست تلاش برای صادرات محصولات زنان کارآفرین ایرانی به قاره آفریقاست که سخنگوی این سمپوزیوم هم در این‌باره گفت: «در حاشیه این اتفاق یک نمایشگاه داریم که دستاوردهای دانش‌بنیان ایران به مهمانان نمایش داده شود که سفیر آفریقای جنوبی و وزیر خارجه ایران در این بازدید مجازی مشارکت خواهند داشت. علاوه‌براین حدود ۲۰ کشور با سفرا و مقامات عالی‌رتبه در این همایش شرکت خواهند داشت. یک اتفاق مبارک که اولین بار رخ می‌دهد، حضور پرسنگ زنان و محصولات زنان کارآفرین است. در اقتصاد و تجارت بین ایران و آفریقا و در حال کلی در عرصه تجارت بین‌الملل زنان نقش کمرنگی دارند اما تمام تلاش و برنامه این همایش تأکید بر محصولات زنان کارآفرین است.» وی با اشاره به مشکلات تحریم در این حوزه بیان می‌کند که افزود: «درباره مبادله بانکی تا زمانی که به افسانی تی‌اف نپیوندیم، از راه‌های عرف امکان تجارت و تبادل بانکی وجود ندارد، اما راه‌های دیگری هم لحاظ شده که یک مورد آن تهاتر است اما موارد دیگر و جزئیات آنها همگان انتشار ندارند.»

نگـــاه

نرم‌تورم از ترکیه تا آمریکا

ادامه از صفحه اول / که تورم در آمریکا به حد بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است. دلیل آن افزایش‌های حجم نقدینگی برای کنترل تاثیر اقتصادی پندمی کرونا است که در یکی دو سال اخیر انجام پذیرفته است. اکنون اثر تورمی این اقدام خود را نشان داده است. بانک مرکزی آمریکا لیکن، برخلاف حکومت اردوغان، اعلام کرده که نرخ بهره را در سال جاری بالا خواهد برد تا نرخ تورم را کاهش دهد. تاکید می‌کنم که یکی از اجرای سیاست کنترل تورم افزایش نرخ بهره است که ناکامی آن. دیگر اینکه اینجانب بارها نوشته‌ام که نرخ بهره مهم‌ترین قیمت در یک اقتصاد است. سوء مدیریت این قیمت اثرات مخربی بر یک نظام اقتصادی در حد وسیع و بلند مدت اعمال می‌کند. گرچه تصمیم بانک مرکزی آمریکا صحیح است اما هنوز فقط خبر افزایش نرخ بهره مطرح شده بازارهای مالی با تلاطم و سقوط روبه‌رو شده‌اند، نمودار زیر مهم‌ترین شاخص بازار سهام آمریکا در یک ماه گذشته و پس از اعلام قصد افزایش نرخ بهره را نشان می‌دهد، گرچه نرخ بهره هر بار در حد ۲۵۰ درصد افزایش خواهد یافت اما تاثیر آن در حد زلزله در اقتصاد است. این افزایش حتماً بر نرخ رشد تولید ملی نیز اثر نامطلوب اعمال خواهد کرد اما برای کنترل تورم و جلوگیری از نهادینه شدن آن در رفتار عاملین اقتصادی ضروری است. یعنی تصمیم گیرنده اقتصادی باید یک رویکرد زیان بار را انتخاب کند برای اجتناب از رویکرد زیان بار بدتر.

عبدالصمد خرمشاهی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

«تحمل جامعه» کم و «خشونت» زیاد شده است

باید سطح مدارای جامعه را بالا برد و به پلیس آموزش بیشتر داد

آسیب‌شناسی قتل خشن پلیس توسط یک شرور

قتل پلیس توسط یک شرور امنیت روانی جامعه را مخدوش کرده است

نباید اجازه داد قبح جرائم در جامعه فروبریزد

جامعه ایران به سمت خشن‌تر شدن حرکت می‌کند

اگر مأمور نیروی انتظامی از اسلحه استفاده می‌کرد، قانونی بود

پلیس در زمانی که جانش به خطر بیفتد، می‌تواند از اسلحه استفاده کند

مشکلات انضباطی، پلیس را برای استفاده از اسلحه ملاحظه کار کرده است

آرمان ملی- احسان انصاری: قتل یک افسر پلیس توسط یک شرور و بازنشر تصاویر آن در جامعه با واکنش‌های مختلفی همراه بوده است. حادثه‌ای که نشان‌دهنده عبور از خطوط قرمز است. «آرمان ملی» برای آسیب‌شناسی و تحلیل این موضوع با عبدالصمد خرمشاهی جرم‌شناس و وکیل دادگستری گفت‌وگو کرده است. خرمشاهی معتقد است: «در همه کشورها پلیس از اختیارات کافی بر اساس قانون برخوردار است. واقعیت این است که در کشورهای توسعه یافته پلیس از آموزش‌های کافی برخوردار است و در این زمینه دقت زیادی صورت می‌گیرد. در این کشورها پلیس هم از نظر قانونی و هم از نظر عملی آموزش می‌بیند که در چنین شرایطی می‌تواند کمک زیادی به پلیس کند. حرکت نوینی که در این زمینه در ایران شاهد آن بودیم تشکیل پلیس قضائی توسط شهید بهشتی بود. در چنین شرایطی نباید فلوه قضائیه آموزش علمی و عملی می‌دید و به جزئیات قانون واقف بود. این اتفاق تحول بزرگی در سیستم دادرسی کیفری ما توسعه‌یافته پلیس از آموزش‌های کافی برخوردار است و در این زمینه دقت زیادی صورت می‌گیرد. در این کشورها پلیس هم از نظر قانونی و هم از نظر عملی آموزش می‌بیند که در چنین شرایطی می‌تواند کمک زیادی به پلیس کند. هرچند معتقدم در ماجرای اخیر قانون منعی برای استفاده پلیس از اسلحه ایجاد نکرده بود و وی می‌توانست از اسلحه خود استفاده کند.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

تحلیل شما از صحنه قتل افسر پلیس در شیراز توسط یکی از اراذل واوباش چیست؟ بازنشر فیلم این اتفاق در بین افکار عمومی جامعه چه پیامدهایی به همراه خواهد داشت؟

انتشار تصاویر لحظه قتل افسر پلیس در شیراز توسط فردی شرور پیامدهای منفی برای جامعه به همراه خواهد داشت. اینکه یک شرور با خشونت کامل یک افسر نیروی انتظامی را به قتل برساند و فیلم این اتفاق به‌صورت گسترده در بین افکار عمومی جامعه پخش شود باعث جریحه‌دار شدن احساسات افکار عمومی جامعه می‌شود. بنده تلاش می‌کنم فارغ از هرگونه حب و بغضی و حمایت از فرد یا سازمانی این واقعه را تحلیل کنم. در هر جامعه‌ای پلیس وظیفه ایجاد نظم و آرامش را دارد. واقعیت این است که این اتفاق امنیت روانی جامعه را مخدوش کرده و آرامش جامعه را تحت تأثیر قرار داده است. نکته مهم دیگر اینکه این اتفاق باعث می‌شود فضا برای قانون‌شکنان و اراذل‌واوباش فراهم شود تا امنیت جامعه را بیشتر مخدوش کنند. این احتمال وجود دارد که این‌گونه افراد به خود اجازه بدهند در آینده دست به چنین کارهایی بزنند و امنیت جامعه را با چنین اقداماتی زیر سؤال ببرند. از سوی دیگر تصاویری که منتشرشده خشونت را در جامعه ترویج می‌کند. همین‌که این تصاویر به شکل گسترده‌ای در بین مردم دست‌به‌دست شده شرایط را سخت‌تر کرده است.

> جان مأمور نیروی انتظامی در خطر بوده و وی می‌توانسته از نظر قانونی از علل موجه جرم استفاده کند و از اسلحه خود در برابر فرد مهاجم استفاده کند. اگر این اتفاق رخ می‌داد دفاع مشروع صورت گرفته بود و از نظر قانونی مشکلی ایجاد نمی‌شد.

حد و حدود استفاده پلیس از اسلحه کجاست؟ قانون در این زمینه چه می‌گوید؟

قانون استفاده از سلاح توسط پلیس که در بین سال‌های ۱۳۷۲ و ۷۳ بارها بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان دست‌به‌دست شد نواقص و ایرادات قابل‌توجهی دارد. در این قانون هم اقتدار نیروی انتظامی در نظر گرفته‌شده و هم طرف مقابل. در ماده۳ لایحه قانونی یادشده تصریح‌شده که مأموران نیروی انتظامی در موارد ذیل حق استعمال سلاح را دارند. در ۱۰ مورد مأموران نیروهای انتظامی می‌توانند از سلاح خود استفاده کنند. بند یک این ماده بیان می‌کند مأمور نیروی انتظامی برای دفاع از خود در مقابل کسی که قصد دارد با اسلحه به وی حمله کند می‌تواند از اسلحه استفاده کند. بند سه این ماده می‌گوید درصورتی‌که مأموران مذکور مشاهده کنند که یک یا چند نفر مورد حمله واقع‌شده و جان این افراد در خطر قرار گرفته است. با توجه به جزئیاتی که در فیلم پخش‌شده است مأمور نیروی انتظامی که شهید می‌شود هنگامی که فرد شرور به وی حمله می‌کند می‌توانسته از اسلحه استفاده کند. دلیل این موضوع این است که جان این مأمور در خطر بوده است. در فیلم مشخص است که فرد شرور قمه به دست به‌صورت پی‌درپی تهاجم می‌کند و هدفش نیز جان مأمور نیروی انتظامی است. در این صحنه مأمور نیروی انتظامی مورد حمله قرار گرفته و به همین دلیل می‌توانسته از اسلحه برای حفظ جان خود استفاده کند. در این قانون برای استفاده از اسلحه شرایطی قید شده که اگر مأموری بخواهد از اسلحه استفاده کند باید این شرایط را لحاظ کند. تبصره سه ماده مرقوم هم شرایط را به این شکل احصا می‌کند که در ابتدا باید اخطار داده شود، سپس تیر هوایی شلیک شود و پس‌از آن تیراندازی کمر به پایین و درنهایت تیراندازی از کمر به بالا صورت بگیرد. براساس تصاویر منتشرشده در این صحنه مأمور پلیس چاره‌ای به‌جز استفاده از سلاح نداشته است. با این‌وجود در کمال تعجب مشاهده می‌کنیم که ایشان از اسلحه خود استفاده نمی‌کند و حتی تیرهوایی نیز نمی‌زند. بحثی که در این زمینه مطرح‌شده بود این بود که احتمال خطر فرمز مأمور نیروی انتظامی ملاحظه افرادی را می‌کرده که در نزدیکی صحنه حضور داشته‌اند. با این‌وجود مأمور نیروهای انتظامی می‌توانست به پا شلیک کند و یا تیر هوایی بزند.

چرا در حالی که جان مأمور نیروی انتظامی در خطر بوده وی از اسلحه خود استفاده نمی‌کند؟

در این صحنه جان مأمور نیروی انتظامی در خطر بوده و وی می‌توانسته از نظر قانونی از علل موجه جرم استفاده کند و از اسلحه خود در برابر فرد مهاجم استفاده کند. اگر این اتفاق رخ می‌داد دفاع مشروع صورت گرفته بود و از نظر قانونی نیز مشکلی ایجاد نمی‌شد. در قانون شرایط دفاع مشروع ذکر شده است. بر اساس ماده۱۵۶ قانون مجازات اسلامی هرگاه فردی در مقام دفاع از نفس، عرض، ناموس، مال یا آزادی تن خود یا دیگری در برابر هرگونه تجاوز یا خطر فعلی یا قریب‌الوقوع با رعایت مراحل دفاع مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می‌شود، درصورتی‌که اجتماع شرایط زیر مجازات نمی‌شود. الف- رفتار ارتکابی برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد. ب- دفاع مستند به قرائن معقول یا خوف عقلایی باشد- خطر و تجاوز به سبب اقدام آگاهانه یا تجاوز خود فرد و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد. ت- توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت عملا ممکن نباشد یا مداخله آنان در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود. به‌همین دلیل در مرحله نخست قانون گران این اجازه را به مأمور نیروی انتظامی می‌دهد که تحت شرایطی که ذکر شد از اسلحه‌ای که در اختیار دارد، استفاده کند. در کنار این مساله موضوع دفاع مشروع نیز وجود دارد. به‌هرحال در این حادثه جان افسر نیروی انتظامی در خطر بوده و به همین دلیل وی به‌صورت قانونی حق داشته از خود دفاع کند. واقعیت این است که اینکه افسر نیروی انتظامی در چنین شرایطی از صورت گرفت و در نیروگاه تهران هم با هدف استفاده تحقیقاتی و پزشکی این کار ادامه پیدا کرد. منتهی در سال آخر این تحریم هم در دولت ترامپ اتفاقه افشه شد. لذا یکی از آخرین تحریم‌هایی که اعمال شد همین معاملات بود و دوباره اکنون به حالت قبلی در آمد. از این نظر می‌خواهم بگویم که این تعلیق را بیشتر می‌شود یک نشانه ارزیابی کرد از اینکه چون گفت‌وگوها به سمت پیشرفت حرکت کرده زمینه‌های فنی لازم برای ۲ کار انجام می‌شود. این شرکت‌هایی که طرف قرار داد ایران بودند باز در آینده می‌توانند، طرف قرارداد ایران باشند می‌توانند در دو زمینه همکاری کنند. نخست گسترانیدن حوزه فناوری هسته‌ای ایران به حوزه‌های مختلف صنعتی، پزشکی و... و دوم؛ کمک به اجرای بخش‌های فنی توافق شده در احیای برجام.

از دیدگاه شما این گام فنی تا چه حد می‌تواند در سوق یافتن طرفین مذاکره برای رسیدن به یک توافق مطلوب و حداکثری موثر واقع شود؟

به هر حال بعد از برجام اگر تحریم‌های ایران برداشته شود، یکی از خواسته‌هایی که ایران در مذاکرات داشته این است که هزینه این تعبیرات فنی بر عهده ایران نباشد. بنابراین شرکت‌هایی که در تعبیرات فنی کار کردیم مجدد فناوری هسته‌ای ایران مامور می‌شوند اگر تحریم شود ورود پیدا نمی‌کنند چراکه تحریم‌های آنها برداشته شده است. منتها این نشانه از این نظر مهم ارزیابی می‌شود که مذاکرات احیای برجام یک پوسته سخت داشته که یک پوسته مربوط به آن موضوعی بود که توان چانه‌زنی ایران به حساب می‌آمد یعنی موضوع هسته‌ای و اینکه ایران سعی کرد ضمانت‌هایی را بگیرد تا تولیداتش در زمینه‌های سخت افزاری و تاسیساتی مثل سانتریفیوژ و تولیدات دیگر مثل سوخت را تا زمانی که ایران به این نتیجه نرسد که احیای برجام به سرنوشت برجام منتهی نمی‌شود باید امکان بازیابی این تولیدات را داشته باشد. دوم اینکه دغدغه‌های ادعایی طرف‌های دیگر برطرف شود و این برنامه هسته‌ای ایران در نقشه توسعه‌ای کشور کار خود را را انجام دهد. این نشان می‌دهد که طرفین توانستند تا حدی برسر این پوسته سختی که وجود داشت توافق کنند. منتها موضع دیگر موضوع تحریم‌های اقتصادی است یعنی تحریم‌هایی که آمریکایی‌ها علیه ایران شکل دادند. معتقدم مذاکراتی که در چند روز آینده آغاز می‌شود مشخص می‌کند که تا چه حد این گام فنی توانسته این زمینه را برای تصمیم سیاسی فراهم کند. این گام فنی که حاصل یک توافق دشوار بوده نشان می‌دهد که امکان رسیدن به یک توافق سیاسی فراهم شده است. لذا باید در چند روز آینده شاهد باشیم که بخشی از اموال ایران آزاد شود و امکان اینکه زمینه برای توافق نهایی فراهم شود به وجود آید. چراکه شاید دیگر زمان بیشتری وجود نداشته باشد و الان که عوامل مخل توافق چه در ایران و چه در خارج فعال شدند یک نشانه ارزیابی کرد از اینکه چون گفت‌وگوها به سمت پیشرفت حرکت کرده زمینه‌های فنی لازم برای ۲ کار انجام می‌شود. این شرکت‌هایی که طرف قرار داد ایران بودند باز در آینده می‌توانند، طرف قرارداد ایران باشند می‌توانند در دو زمینه همکاری کنند. نخست؛ گسترانیدن حوزه فناوری هسته‌ای ایران به حوزه‌های مختلف صنعتی، پزشکی و... و دوم؛ کمک به اجرای بخش‌های فنی توافق شده در احیای برجام.

با ثبات کردن شرایط داخلی در پایتخت‌ها در راستای اتخاذ تصمیمات سیاسی سخت برای رسیدن به توافق خوب بوده و طی چند روز آینده هیأت‌های مذاکره کننده به وین باز خواهند گشت؛ از دید شما چه میزان می‌توان امیدوار بود که این تصمیمات سیاسی به‌طور مطلوب در پایتخت‌ها برای رسیدن به توافق اتخاذ شود؟

معتقدم که تعلیق مجدد تحریم‌های هسته‌ای ایران نشان می‌دهد که تصمیم سیاسی در ایران اتخاذ شده است. چون همین که شرکت‌های خارجی به صنعت هسته‌ای ایران وارد می‌شوند این نشان دهنده همان سازوکاری است که در زمان برجام هم مطرح شد. در زمان برجام زمینه بحث این بود که به جای اینکه به عنوان یک متهم همیشه تحت بازرسی قرار بگیرد؛ به عنوان یک شریک در تولید جهان هسته‌ای سهم داشته باشد و آن موقع دیگر امکان بازنشر کاری وجود ندارد. لذا تعلیق مجدد این توافق نیز در همان راستا است و نشان می‌دهد که تصمیم سیاسی در ایران اتخاذ شده است. بخشی از این تصمیم توسعه‌ای است یعنی صنعت هسته‌ای ایران در همه حوزه‌ها فعال شود و این صنعت در ایران به خاک سپرده نشود. بخشی از آن برای همکاری تکنیکی و فنی با ایران است برای اینکه توافقات برجام را اجرا کند به نظر من این تصمیم عملا در ایران اتخاذ شده است. منتها تصمیم دیگر مربوط به طرف آمریکایی است که معتقدم که این آمد و شدهایی که اکنون بین دولت و کنگره آمریکا شکل گرفته و همین احضار رابرت مالی به کمیته روابط خارجی مجلس سنای آمریکا نشان می‌دهد که در آمریکا نیز چنین تصمیمی در شرف اتخاذ است و فقط بر سر کم و کیف آن ممکن است تصمیم‌گیری شود. لذا این بخش واقعا مربوط به آمریکا است. الان کنگره واقعا نگران است که آقای بایدن از اختیارات خودش مثل دستورالعمل، فرمان اجرایی، بخش نامه، توافق نامه و تفاهم نامه استفاده کند و عملا کنگره را دور بزند. به همین دلیل نیز اکنون در کنگره فعالیت‌هایی وجود دارد ولی به هر حال آقای بایدن این مساله را می‌داند و حتما اقدام‌هایی هم در کمیته روابط خارجی خواهد گفت که اگر این تضمین‌ها داده نشود و دولت آمریکا خود را اسیر این مسائل را نپذیرد دوباره نوعی فرسایش دیگر به برجام تحمیل می‌شود و ایرانی‌ها زیر بار نمی‌روند. لذا من معتقدم تعلیق تحریم‌ها که خیلی‌ها آن را مثبت دیدند نوعی تلاش برای توجیه فنی کنگره است و حتما آقای رابرت مالی در کنکره این مساله را خواهد گفت که این موضوع فقط جنبه توسعه‌ای ندارد و فقط جنبه اجرا و رفع دغدغه‌های فنی در مورد برنامه هسته‌ای ایران را ندارد. بنابراین به همین دلیل است که در ایران بیشتر این بحث مطرح است که تصمیم سیاسی در آمریکا گرفته شود. شاید تمام موضوع این است که در آمریکا تحت تاثیر متحدان منطقه‌ای این بحث مطرح می‌شود که برجام‌های دیگری را به برجام اصلی وصل کنند که معتقدم اینها همه خارج از میز برجام مطرح شده و اصلا به‌هیچ وجه قرار نیست موضوع جدید به برجام اضافه شود و حتما در کنگره آمریکا این بحث‌ها با رابرت مالی صورت می‌گیرد ولی بحث برجام کاملا هسته‌ای و چیزی اضافه بر آن را بر نخواهد شد. حتما دولت باید هم می‌داند که نمی‌توان مذاکرات را پیش از این فرسایشی کرد. می‌خواهم واقعا یک جمله بگویم که الان دغدغه آمریکا این نیست. آمریکا ۲ دغدغه مهم دارد؛ یک دغدغه نزدیک که اوکراین است و یک دغدغه کلان‌تر و فراگیرتر که چین است. اتفاقا آمریکا به این نتیجه رسیده که هم چین و هم روسیه هر چه برجام و دیگر چالش‌های منطقه‌ای را طول می‌دهند حرف‌شان این است که آمریکا در ۲ موضوع مربوط به آنها ضعیف‌تر حاضر شود. به نظرم عزم سیاسی لازم حداقل در دولت آمریکا برای توافق وجود دارد و امکان اینکه در چند روز آینده شاهد تصمیم گیری‌های سیاسی سخت دو طرف باشیم وجود دارد.

> عزم سیاسی لازم حداقل در دولت آمریکا برای توافق وجود دارد و امکان اینکه در چند روز آینده شاهد تصمیم‌گیری‌های سیاسی سخت دو طرف باشیم وجود دارد

برخی معتقدند که توجه و انعطاف آمریکا نسبت به برجام به دلیل وقوع بحران اوکراین است و آنها به نوعی در یک دوراهی گیر کرده‌اند؛ اساسا بحران اوکراین چه تاثیری در مذاکرات وین و توافق برجام خواهد داشت؟

واقعیت این است که اوکراین از زاویه منافع ملی روسیه با برجام ارتباط برقرار کرده است. برجام دو طرف اصلی به اسم ایران و آمریکا دارد و این دو طرف به هیچ وجه سعی نمی‌کنند که عوامل ثالث را به موضوع مرتبط کنند. هرچند که در داخل ایران برخی افراد با طرح مسائل چالشی مثل همین طرحی که اخیرا مطرح شد پیرامون خروج از برجام و غنی سازی ۹۰ درصد برخی از افراد ناخودآگاه در مسیر منافع ملی روسیه گام می‌زدند و به رغم آنکه روسیه تحقیر آمیز ترین رفتار را با روسای دو قوه ایران در یک سال اخیر داشته باز هم می‌بینیم که برخی در ایران این تحقیر را می‌پذیرند. ولی معتقدم این روسیه است که برای قضیه اوکراین نگاه خاکریز گونه‌ای به ایران دارد. واقعیت این است که در طول تاریخ بعد از ۱۹۹۰ روسیه تاکنون ۳۰ سال اخیر هیچ وقت شرایط در این حد فراهم نبوده که روسیه بتواند یک بخش استراتژیک از شوروی سابق را خاک خود وصل کند. با توجه به جمعبتی که در اوکراین وجود دارد و تلاش روسیه برای کشیدن ترمز گسترش ناتو به شرق و البته واپسنگی شدید اروپا به انرژی روسیه در چنین شرایطی سعی روس‌ها بر این است که موضوعی به نام ایران ادامه پیدا کند و حتی روس‌ها حاضرند موضوع اوکراین به حدی چالشی شود که در ای این چالش موضوع اوکراین را به سود خود سامان دهند. این واقعیتی است که در گذشته وجود داشته و الان هم در رفتار روس‌ها قابل پیش بینی است. منتهی ایران نباید فریب این بازی را بخورد و اتفاقا از جایی که ایران باید بازی کند مسئولان ایرانی حاضرند در سرمای سیبری بازی کنند اما حاضر نیستند از اعلامی که از فضای روابط انرژی اعروز دنیا ایجاد شده استفاده کنند. الان نفت در شرف رسیدن به ۱۰۰ دلار است و نفت آمریکا به شدت افت کرده و اوپک هم در تزریق نفت به بازار رسما اعلام ناتوانی کرده است. در چنین شرایطی به نظرم بهترین زمینه برای توافق با ایران فراهم است. شاید در ماه‌های آینده این زمینه فراهم نباشد. ایرانی‌ها در عرصه بین‌الملل به فرصت سوزی معروف‌اند و اکنون نیز به نظرم اگر این امکان فراهم است که این توافق صورت بگیرد معتقدم که این توافق را باید صورت داد. آن موقع خواهیم دید که موضوع ایران خیلی زود از دستور کار خارج خواهد شد. برخی از افراد در ایران سیاستمدار اینزوله سازی ایران است چون واقعا بدون حق مسائلی مثل دشمنی با آمریکا و... عملا سازوکاری بر کشور برای ادامه فضاسازی سیاسی ندارند. اصولا سیاست برخی افراد این است که با تحمیل یک راهبرد امنیتی به کشور کمکان مناصب و مجوزهای خود را تامین کنند. در حالی که معتقدم در عرصه سیاست راهبرد امنیتی آخرین راهبردی است که باید به راهبرد کشورها تحمیل شود. کشورها باید در درجه اول راهبردهای توسعه‌ای را در دستور کار خود قرار دهند. الان در ایران یک گام برخوردار شده که یک راهبرد توسعه‌ای را در روابط خود شکل دهد. ایران می‌تواند در فضای کنونی تولید نفت خود را به چند برابر افزایش دهد. در فردای امضای برجام این امکان به سرعت فراهم می‌شود. شرکت‌های مختلف دنیا که الان با واکنش منفی فروشندگان نفت مواجه شده‌اند به سرعت سراغ ایران خواهند آمد. شاید در تابستانی که پیش رو داریم که قطعا قیمت و تقاضای نفت کاهش پیدا می‌کند این ابزار از ایران گرفته شود. در مجموع در شرایط لازم برای توافق قرار داریم و این ظلم به کشور است که در شرایطی که امریکایی‌ها برای جبران گاز روسیه در صورت بحران اوکراین به سمت قطر روی آوردند و حاضرند با شرایط سخت‌تر از قطر برای اروپا گاز وارد کنند ولی به خاطر برخی ادعاها در کشورمان گزینه ایران به هیچ وجه در دستور کار قرار نمی‌گیرد. در شرایط کنونی کشور نیازمند یک راهبرد توسعه‌ای است. اگر راهبرد توسعه‌ای حاکم شود برجام امضا خواهد شد ولی با راهبردهای امنیتی اساس این است که کمکان چالش ایجاد شود و حتی اگر با راهبردهای امنیتی کمکان برخی هم احیا شود معتقدم دوباره یکسری افراد سمی می‌کنند برای کشور حوزه‌های چالش تعریف کنند تا پول‌های آزاد شده از تحریم را در حوزه‌های دیگری تزریق کنند. اینکه کشور برای پنجمین دهه دچار تحریم باشد. زمینه فراهم است که ابرچالش کشور در زمینه هسته‌ای حل شود و به تبع آن چالش‌های دیگر قابل حل است و کشور می‌تواند مسیر توسعه را در پیش بگیرد.

حشمت‌ا... فلاحت پیشه در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

تهران و واشنگتن تصمیم بر توافق دارند

بازگرداندن معافیت‌های هسته‌ای نشانه فراهم شدن شرایط توافق است

در امضای برجام راهبرد توسعه‌ای بر راهبردهای امنیتی اولویت داشته باشد

ابرچالش هسته‌ای حل شود مسائل دیگر قابل حل است

آرمان ملی- حمید شجاعی: هرچه زمان می‌گذرد و رو به جلو می‌رویم فضا و شرایط برای رسیدن طرفین برجام به توافق مطلوب و خوب فراهم‌تر می‌شود. نمونه آن را نیز می‌توان در اقدام اخیر آمریکا در بازگرداندن معافیت‌های هسته‌ای ایران دید که بسیاری از تحلیلگران و صاحب‌نظران بر این عقیده‌اند که این اقدام می‌تواند نشانه‌ای از به توافق رسیدن طرفین باشد. هرچند که عده‌ای نیز بر این باورند که گویا تصمیمات سخت در پایتخت‌ها گرفته شده و در بازگشت هیأت‌های مذاکره کننده به وین برای ادامه مذاکرات این تصمیمات عملی و اجرایی شده و در ادامه مذاکرات شاهد اتفاق توافق نیز خواهیم بود. آنچه مسلم است اینکه باید دید طرفین تا چه میزان شروط یکدیگر را پذیرفته‌اند تا سوی ایران چگونه از سوی آمریکایی‌ها پذیرفته و اجرا خواهد شد تا به استقبال توافق برویم. در این راستا برای بررسی اقدام اخیر آمریکا در جهت بازگرداندن معافیت‌های هسته‌ای، ارزیابی شرایط حاکم بر مذاکرات وین و همچنین تاثیر بحران اوکراین بر توافق هسته‌ای «آرمان ملی» با حشمت‌ا... فلاحت پیشه تحلیلگر مسائل بین‌الملل و رئیس سابق کمیسیون امنیت ملی مجلس به گفت‌وگو پرداخته است که می‌خوانید.

اقدام اخیر آمریکا در بازگرداندن معافیت‌های هسته‌ای ایران و واکنش‌ها نسبت به آن را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تعلیق بخشی از تحریم‌های فناوری و صنعت هسته‌ای ایران بیش از اینکه نوعی تحریم‌زدایی در قبال ایران باشد یک نشانه مثبت است از اینکه مذاکرات در حال به سرانجام رسیدن است و این اتفاق را باید از این زاویه دید. وگرنه اینکه بگوییم تحریمی برداشته شده کار اساسی صورت نگرفته است. به‌هرحال این تعلیق تحریم‌ها عمدتا از این جهت شکل می‌گیرد که حوزه مربوط به کاربرد جدید نیروگاه آب سنگین اراک است، یکی مربوط به نیروگاه ۵ مگاوانی تهران و موضوع دیگر مربوط به نیروگاه هسته‌ای بوشهر است. در زمان اعضای برجام توافقی که صورت گرفت این بود که ایران در مسیرهایی که آژانس تشخیص داده که مسیر فناوری و تولید مسالمت‌آمیز است به کار خود ادامه دهد و همه تحریم‌هایی که در گذشته در این حوزه وجود داشت کنار برود و ایران بتواند با شرکت‌های خارجی به فناوری هسته‌ای خود ادامه دهد. علاوه بر آن در تاسیساتی مثل آب سنگین اراک ایران باید بپذیرد با کارآیی جدیدی و تغییر کاربری اراک آب سنگین اراک را در مسیر تولید مسالمت آمیز قرار دهد و آن ادعایی که صورت گرفته بود که آب سنگین می‌تواند به سمت بمب برود و پلوتونیوم لازم را برای بمب تولید کند این مسیر مسدود شود. همه اینها چه برای توسعه و چه برای تغییر کاربری نیازمند یکسری همکاری‌های فنی بود. در آن زمان تصویب شده بود که شرکت‌های آمریکایی، چینی و روسی بتوانند با ایران همکاری‌هایی صورت دهند که بخشی در مسیر توسعه فناوری هسته‌ای ایران و تغییر کاربری‌های آن و بخشی نیز برای اعمال مسیر تازه‌ای که فناوری و صنعت هسته‌ای ایران طبق برجام باید انجام می‌گرفت که این مسیر به سمت P.M.D یا بعاد نظامی احتمالی نباشد و بسته شود تا در مسیر توسعه قرار گیرد. این کار هم ادامه یافت و بخشی از برجام بود که بیش از اینکه به ایران کمک کند؛ کمک می‌کرد به رفع آنچه طرف‌های دیگر به‌عنوان دغدغه مطرح می‌کردند. طوری که یکی از آخرین تحریم‌های اعمال شده توسط ترامپ همین تحریم‌ها بود که در سال آخر دولت ترامپ و پمپئو بود که بازگردانده شده است. هرچند که در ۳ سال اول دوران ترامپ کماکان بخشی از این شرکت‌ها با ایران همکاری می‌کردند. در آب سنگین اراک می‌بینیم که ۲۴ محصول جدید تولید شد که محصولاتی در حوزه استفاده مسالمت‌آمیز هسته‌ای بود و حتی بازارهای جهانی اروپایی و... هم خریدار محصولات ایران بودند. در نیروگاه بوشهر نیز این کار ادامه پیدا کرد. منتهی در سال آخر این تحریم هم در دولت ترامپ اتفاقه افشه شد. لذا یکی از آخرین تحریم‌هایی که اعمال شد همین معافیت‌ها بود و دوباره اکنون به حالت قبلی در آمد. از این نظر می‌خواهم بگویم که این تعلیق را بیشتر می‌شود یک نشانه ارزیابی کرد از اینکه چون گفت‌وگوها به سمت پیشرفت حرکت کرده زمینه‌های فنی لازم برای ۲ کار انجام می‌شود. این شرکت‌هایی که طرف قرار داد ایران بودند باز در آینده می‌توانند، طرف قرارداد ایران باشند می‌توانند در دو زمینه همکاری کنند. نخست؛